

Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget

Deres referanse:
Vår referanse: 21/00369-18
Vår dato: 12.10.2022

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

FOs innspill til høring i kommunal- og forvaltningskomiteen om statsbudsjett 2023

FO er fagforeningen for sosialarbeidere. FO organiserer nærmere 35 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

Kap. 571 Rammetilskudd til kommunene

FO er bekymret for nok et statsbudsjett med press på kommuneøkonomien, og mulige konsekvenser for lokalsamfunn og levekår for befolkningen. Kommunene interesseorganisasjon (KS) varsler at forslag til statsbudsjett vil gi tøffe vilkår for kommunenes muligheter til å gi innbyggerne et godt tjenestetilbud. KS vektlegger økt prisvekst, renteøkning og fortsatt usikkerhet knyttet til kompensasjon for pandemien.

Velferdstjenestene skal bidra til at vi kommer tilbake til et mer normalt liv uten for store negative konsekvenser etter pandemien. Mange har slitt og sliter fortsatt på ulike måter. Det er behov for å ivareta økte psykososiale utfordringer og for ekstra tiltak og tjenester til utsatte og sårbare grupper. FO er derfor glad for at regjeringen styrker overføringer til kommunene og vektlegger prioritering av tiltak for å styrke tjenester for barn og unge. Vel så viktig som nye tiltak er styrking av eksisterende tiltak. Kommunene må sikres tilstrekkelig midler for å drive kritiske velferdstjenester innen barnevern, rus, psykisk helse og helse- og omsorgstjenester på et forsvarlig nivå.

Kommunesektoren utgjør førstelinjen for å møte utfordringene ulike kriser gir. FO er bekymret for at presset kommuneøkonomi særlig vil ramme allerede pressede velferdstjenester og ikke lovpålagte forebyggende tiltak. Krav til pedagogiske bemanningsnormer for skoler og barnehager medfører begrensede muligheter for kostnadsutt på disse områdene. Et eksempel er behov er midler for styrke kommunenes omstilling i tråd med oppvekstreformens mål om mer forebygging og tidlig innsats. Reformen gir kommunene større faglig ansvar for egen barnevernstjeneste og barnevernloven stiller strengere kompetansekrav til ansatte i barnevernet.

FO anbefaler

- Overfør tilstrekkelig ressurser til kommunene for å drive kritiske velferdstjenester på et forsvarlig nivå.

Barneverns- og oppvekstreformen

Regjeringen uttaler i Hurdalsplattformen at de skal iverksette en kvalitetsreform i barnevernet. Da er det behov for ekstra midler for styrke kommunenes omstilling i tråd med oppvekstreformens/barnevernsreformens mål om mer forebygging og tidlig innsats. Det er stort behov for gode forebyggende tjenester for å kunne fange opp barn som trenger ekstra støtte og hjelp. Forebygging og barnevern må fungere sammen for å sikre barn og familier god oppfølging.

Da kommunene ved årsskiftet overtok mer ansvar for barnevernet ble de også lovet en fullfinansiert reform fordi egenandelene til Bufetat økte kraftig. For mange kommuner ble ikke det realitet på grunn av fordelingsnøkkelen. I tillegg gjør dårlig kommuneøkonomi at flere kommuner må velge mellom tidlig innsats og midler til barnevernet. Etter at egenandelene økte drastisk, har kommunene kjøpt færre institusjonsplasser. Det kuttet nå i planlagt opptrapping av kompensasjonen til kommunalt barnevern. Disse midlene bør økes og brukes til å realisere barnevernsreformens mål. I tillegg burde det vært bevilget ekstra midler for de kommunene som kom dårlig ut i fjorårets statsbudsjett.

Fra 2031 er det innført et kompetansekrav, og FO hadde forventet en tydelig plan for hvordan staten og kommunene sammen skal sikre denne kompetansen. Tilskuddsordningen til kommunene er ikke god nok, og det er heller ikke gitt føringer for et kompetanseløft i rammebevilgningen. FO mener dette er ikke godt nok til å sikre nødvendige insentiver til å styrke kompetansen.

FO anbefaler:

- Beregne og bevilge midler til fullfinansiering av reformen i tråd med intensjonen om å styrke forebyggende arbeid, herunder utvikle og innføre gode hjelpetiltak
- Sett av midler til kommunene for utgifter knyttet til kompetanseløftet i barnevernet, og utarbeid en fremdriftsplan som sikrer oppfylging av kompetansekravet i 2031 som inkluderer økonomisk kompensasjon

Kap. 575 Ressurskrevende tjenester

Innslagspunktet for særlig ressurskrevende tjenester foreslås satt til kr. 1.526.000, - som er en prisjustering fra dagens nivå. Innslagspunktet har økt hvert år siden 2013. Det er positivt at den utviklingen har stoppet opp, men det er fortsatt mye kommunene må kompensere fra egne frie midler. FO mener staten må ta ansvar for en større andel av kostnadene for ressurskrevende tjenester, og at innslagspunktet må reduseres betydelig. Kommunene får mindre handlefrihet til å utarbeide gode og individuelt tilpassede tjenestetilbud når de påføres økte kostnader. Konsekvensene kan bli reduksjon av tjenesteomfang og kvalitet, og tjenester uten nødvendig kompetanse og faglig forsvarlighet. Det er også krevende at regjeringen ikke gjør noe med at ordningen med statlig medfinansiering opphører når brukerne fyller 67 år.

Det er positivt at tilleggskompenasjon for små kommuner med uforholdsmessig høye utgifter til ressurskrevende tjenester styrkes noe, men vi stiller spørsmål ved om den er tilstrekkelig til å dekke faktiske behov.

FO anbefaler:

- Reduser innslagspunktet for ressurskrevende tjenester og opphev aldersgrensen

Programkategori 13.80 Bolig, bomiljø og bygg, kapittel 581

Regjeringens boligsosiale politikk iverksettes gjennom økonomiske virkemidler som startlån, tilskudd og bostøtte, administrert av Husbanken. Disse virkemidlene skal sammen bidra til at personer med langvarig boligfinansieringsproblemer får mulighet til å skaffe seg en egnet bolig, og beholde den. For personer med lav inntekt, nedsatt funksjonsevne, utviklingshemming, flyktninger og bostedsløse er det nærmest umulig å skaffe seg egnet bolig uten støtte fra stat og kommune. Regjeringen foreslår å videreføre rammen for startlån på 21 mrd. kroner fra 2022 til 2023, altså ingen økning i rammen.

Bostøtte er et viktig boligsosialt virkemiddel som skal bidra til at flere skal kunne skaffe seg og beholde egnet bolig, og kunne bo trygt og godt. FO mener bostøtteordningen må innrettes slik at den, sammen med startlån og tilskudd, igjen blir et virkemiddel i tråd med intensjonen. Dette innebærer blant annet at inntektsgrensen for bostøtte må oppjusteres slik at den harmonerer med prisutviklingen i samfunnet. For 2023 er bevilgningen til bostøtte foreslått redusert med over 27 millioner kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2022, over 134 millioner sammenlignet med regnskap for 2021. I 2021 ble det bevilget ekstraordinære utbetalinger på grunn av høye strømpriser. Det er forventet fortsatt høye strømpriser også i 2023. Dette sammen med høye prisstigningen gjør at vi må forvente at flere vil ha behov for ekstra støtte også i 2023. FO mener det er uklokt å redusere bevilgningen til bostøtte. Dersom tilpasningen som ble gjort i 2020 og 2021 ikke opprettholdes må vi regne med at flere blir tvunget til å søke om økonomisk sosialhjelp. Det innebærer i så fall at kommunene må ta regningen gjennom økt belastning på sosialbudsjettet.

FO anbefaler:

- Økt bevilgningen til bostøtte tilsvarende saldert budsjett for 2022 og viderefør ordningen med høyere inntektsgrenser for bostøtte i 2023.

Med vennlig hilsen

Sign
Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign
Anine Terland
Seniorrådgiver

